แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 8

วิชา 4114501 การวิจัยดำเนินงาน แผนบริหารการสอน บทที่ 8 ตัวแบบสินค้าคงคลัง

เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ความหมายของสินค้าคงคลัง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสินค้าคงคลัง การใช้ตัวแบบสินค้าคง คลังช่วยในการตัดสินใจ ตัวแบบปริมาณการสั่งซื้อสินค้าที่ประหยัดที่สุด การสั่งซื้ออย่าง ประหยัดในกรณีมีส่วนลดตามปริมาณ ปริมาณการสั่งซื้อกรณีที่ต้องสำรองสินค้า ระบบ ควบคุมสินค้าคงคลัง (Inventory Control System) และการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการ คำนวณปริมาณสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุดและการจัดกลุ่มสินค้า

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักศึกษาสามารถหาตัวแบบปริมาณการสั่งซื้อสินค้าที่ประหยัดที่สุด การสั่งซื้ออย่าง ประหยัดในกรณีมีส่วนลดตามปริมาณ ปริมาณการสั่งซื้อกรณีที่ต้องสำรองสินค้า ระบบ ควบคุมสินค้าคงคลัง (Inventory Control System) และการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการ คำนวณปริมาณสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุดและการจัดกลุ่มสินค้าได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1. สามารถอธิบายความหมายของการสินค้าคงคลังได้
- 2. สามารถหาตัวแบบปริมาณการสั่งซื้อสินค้าที่ประหยัดที่สุด
- สามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูป QM for Windows ในการคำนวณปริมาณสั่งซื้อที่ ประหยัดที่สุดและการจัดกลุ่มสินค้าโดยใช้ ABC Analysis ได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

 น้ำเสนอ Powerpoint เนื้อหาเกี่ยวกับตัวแบบสินค้าคงคลังจากเอกสารคำสอนการวิจัย ดำเนินงาน กิจกรรมหลังเรียน ให้ผู้เรียนทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนในบทที่ 8 โดยใช้คำถามจาก คำถามทบทวนท้ายบท ตลอดจนการศึกษาบทต่อไปล่วงหน้าหนึ่งสัปดาห์

3. ให้ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุดหรือสื่ออีเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

สื่อการเรียนรู้

- 1. ตัวอย่างงานวิจัย
- 2. Powerpoint

การวัดและประเมินผล

1. การวัดผล

- 1.1 การเข้าชั้นเรียนตรงต่อเวลา
- 1.2 การถามและตอบคำถามในชั้นเรียน
- 1.3 การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- 1.4 การทำแบบฝึกหัดท้ายบท

2. การประเมินผล

- 2.1 ทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จตามเวลาที่กำหนด
- 2.2 ทำแบบฝึกหัดท้ายบทด้วยตนเอง
- 2.3 แบบฝึกหัดที่ทำมีความถูกต้องร้อยละ 80

บทที่ 8 ตัวแบบสินค้าคงคลัง

ในธุรกิจหนึ่งๆการซื้อสินค้าหรือวัตถุดิบมาเพื่อขาย เพื่อใช้หรือเพื่อผลิตนั้นส่วนมาก แล้วมักจะไม่ได้สั่งในจำนวนพอดีกับจำนวนที่ต้องการใช้ แต่จะสั่งมามากกว่าที่ต้องการจำนวน หนึ่งซึ่งจะเรียกว่าสินค้าคงคลัง โดยเหตุผลที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจากเหตุผลด้านเวลาในการขนส่ง หรือด้านต้นทุนและเพื่อให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น แต่การที่มีสินค้าคงคลังมาก เกินไปอาจจะเกิดปัญหากับธุรกิจในเรื่องของด้นทุนการจัดเก็บ เช่น ค่าเช่าโกดังสินค้า ค่า เสื่อมสภาพหรือหมดอายุ ค่าสินค้าสูญหาย หรือสินค้าเกิดความล้าสมัย เป็นต้น ในทาง ตรงกันข้าม ถ้าธุรกิจมีสินค้าคงคลังน้อยเกินไปก็อาจจะเกิดปัญหาสินค้าขาดแคลนไม่เพียงพอ (Stock Out) สูญเสียโอกาสในการขายสินค้าให้กับลูกค้าและอาจเป็นการเปิดช่องทางให้กับ คู่แข่งทำให้ด้องเสียลูกค้าไปได้ นอกจากนี้หากสินค้าที่ขาดแคลนนั้นเป็นวัตถุดิบที่สำคัญ การ ดำเนินงานทั้งการผลิตและการขายอาจต้องหยุดชะงักส่งผลต่อภาพลักษณ์ของธุรกิจได้ ดังนั้น การศึกษาในบทนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถบริหารจัดการสินค้าคงคลังให้อยู่ในระดับที่ เหมาะสมไม่มากหรือไม่น้อยจนเกินไป รวมทั้งบริหารจัดการสินค้าคงคลังใหมีค่าใช้จำยและมี ความเสี่ยงน้อยที่สุดนั่นเอง ซึ่งเทคนิคในการแก้ปัญหานี้จะเรียกตัวแบบที่ใช้ในการแก้ปัญหาว่า ตัวแบบสินค้าคงคลัง (Inventory Model)

ความหมายของสินค้าคงคลัง

สินค้าคงคลัง (Inventory) หมายถึง วัตถุดิบหรือสินค้าที่หน่วยธุรกิจจัดเก็บไว้ใน คลังสินค้า โกดัง หรือสถานที่เก็บสินค้าเพื่อรอการนำไปใช้ผลิตสินค้า รอการจำหน่าย หรือ ดำเนินงานอื่นๆ โดยสามารถแบ่งประเภทของสินค้าคงคลังออกได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. วัตถุดิบ (Raw Material) คือ สิ่งของชิ้นส่วนอุปกรณ์ที่จัดซื้อมาเพื่อใช้ในการผลิต สินค้า

 สินค้าระหว่างกระบวนการผลิต (Work – In – Process) คือ ชิ้นงานที่อยู่ในขั้นตอน การผลิตหรือรอคอยที่จะผลิตในขั้นตอนต่อไป โดยที่ยังผ่านกระบวนการการผลิตไม่ครบทุก ขั้นตอน (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ม.ป.ป.)

 วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ (Supplies) คือ วัสดุที่ธุรกิจจัดหามาเพื่อใช้ในการดำเนินงาน ไม่ได้จัดหามาเพื่อผลิตสินค้าโดยตรง 4. สินค้าสำเร็จรูป (Finished Good) คือ สินค้าที่ผลิตเสร็จแล้วรอที่จะขายสินค้าให้กับ ลูกค้า

สินค้าคงคลังของกิจการที่ประกอบธุรกิจการค้าอาจแตกต่างกันไปตามลักษณะของ ธุรกิจนั้นๆ คือ

 กิจการประเภทที่ขายสินค้า สินค้าคงคลังจะประกอบด้วยสินค้าสำเร็จรูปซึ่ง กิจการซื้อมาเพื่อที่จะขาย เช่น กระดาษห่อของ กล่อง เครื่องเขียน กระดาษแข็ง ตลอดจน เครื่องใช้เบ็ดเตล็ดต่างๆ เป็นต้น

 กิจการประเภทที่ผลิตสินค้า สินค้าคงคลังจะประกอบด้วยสิ่งของหลายชนิด วัตถุดิบ สินค้าที่อยู่ระหว่างการผลิต สินค้าที่ผลิตเสร็จแล้ว และวัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้ในโรงงาน

โดยเป้าหมายสูงสุดของธุรกิจที่ต้องมีการบริหารจัดการสินค้าคงคลัง ก็คือ ทำ อย่างไรให้เกิดต้นทุนบริหารจัดการสินค้าคงคลังให้น้อยที่สุด ดังนั้นในขั้นตอนแรกจึงต้อง จำแนกให้ได้ก่อนว่า การบริหารสินค้าคงคลังนั้นมีค่าใช้จ่ายในด้านใดบ้าง

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสินค้าคงคลัง

สุระพรรณ์ จุลสุวรรณ์ (2550, หน้า 133) ในการจัดการสินค้าคงคลังโดยเฉพาะ รายการสินค้าที่มีมูลค่าการใช้ต่อปีค่อนข้างสูง ควรมีการวิเคราะห์เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายอย่าง ละเอียด โดยสามารถแยกค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับสินค้าคงคลังได้เป็น 4 ประเภทดังนี้ คือ

 ต้นทุนสินค้า หรือ ต้นทุนผลิตภัณฑ์ (Product Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อ สินค้า ซึ่งคำนวณได้จากปริมาณสินค้าที่ใช้ทั้งปีคูณราคาสินค้า

2. ต้นทุนในการสั่งซื้อ หรือ สั่งผลิต (Ordering Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เฉพาะจากการที่กิจการทำการสั่งซื้อสินค้าหรือสั่งผลิตสินค้า เช่น ค่าติดตั้งหรือย้าย เครื่องจักร (กรณีที่เป็นการผลิต) ค่าโทรศัพท์ ค่าโทรสาร ค่าจดหมาย ค่าโทรเลขในการ ติดตามคำสั่งซื้อ ค่าตรวจสอบคุณภาพสินค้า ค่าขนส่งสินค้าเข้าคลัง ค่าเครื่องเขียนแบบ พิมพ์ต่างๆ เงินเดือน ค่าจ้างพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการสั่งซื้อ เป็นต้น ซึ่งคำนวณได้จาก จำนวนครั้งที่สั่งซื้อในรอบปีคูณค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อหรือสั่งผลิตต่อครั้ง

 สันทุนในการจัดเก็บสินค้าคงคลัง (Carrying Cost หรือ Holding Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากธุรกิจมีสินค้าสำรองไว้ในคลังเพื่อรอขายหรือรอผลิต สามารถจำแนก ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บได้ดังนี้

3.1 ค่าสถานที่เก็บสินค้า ได้แก่ ค่าเช่าโกดังสินค้า หรือ ค่าเสื่อมราคาโกดัง สินค้าของกิจการ 3.2 ค่าเสียโอกาสของทุน หรือค่าดอกเบี้ยเงินลงทุน ซึ่งกิจการจะต้องสูญเสียไป เนื่องจากน้ำเงินไปจัดซื้อสินค้าเก็บไว้ในคลัง

3.3 ค่าประกันภัยของสินค้า

3.4 ค่าดูแลรักษา ประกอบด้วย เงินเดือนของพนักงานบันทึกสินค้าและพนักงาน รักษาความปลอดภัย ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปาของสถานที่จัดเก็บสินค้า

3.5 ค่าใช้จ่ายเนื่องจากสินค้าชำรุด ล้าสมัย หรือสูญหาย

ต้นทุนในการจัดเก็บสินค้าคงคลัง สามารถคำนวณได้จาก จำนวนสินค้าคง คลังเฉลี่ย × ราคาสินค้า × ต้นทุนในการจัดเก็บ โดยนิยมแสดงเป็นเปอร์เซ็นต์ของมูลค่าสินค้า เฉลี่ย เช่น ธุรกิจแห่งหนึ่งมีสินค้าคงคลังเฉลี่ยเป็นมูลค่า 2,000,000 บาท และมีค่าใช้จ่าย ต่างๆเป็นดังนี้

รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)	คิดเป็น %ของมูลค่าสินค้าเฉลี่ย
ค่าสถานที่เก็บสินค้า	88,000	4.4
ค่าเสียโอกาสของทุน	45,000	2.25
ค่าประกันภัยของสินค้า	46,000	2.3
ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา	25,000	1.25
เงินเดือนของพนักงานบันทึกสินค้า	26,000	1.30
และพนักงานรักษาความปลอดภัย		
ค่าสินค้าชำรุด ล้าสมัย สูญหาย	28,000	1.40
รวม	258,000	12.9

แสดงว่าทุก 100 บาทของมูลค่าสินค้าคงคลังจะก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษา สินค้าคงคลังเป็นเงิน 12.9 บาท และด้วยเหตุที่ว่าจำนวนสินค้าคงคลังจะมีการเปลี่ยนแปลง ตลอดเวลาเนื่องจากมีการซื้อสินค้ามาเพิ่ม มีการขายสินค้า หรือเบิกไปใช้ ดังนั้นในการ คำนวณจึงควรใช้มูลค่าสินค้าคงคลังเฉลี่ยในการคำนวณ โดยส่วนใหญ่แล้วค่าใช้จ่ายในการ เก็บรักษาสินค้าคงคลังมักจะอยู่ระหว่าง 20 – 40% ขึ้นอยู่กับลักษณะสินค้าว่าต้องการการ ดูแลมากน้อยเพียงใด มีความเสี่ยงต่อความเสียหายหรือเสื่อมสภาพหรือไม่ รวมทั้งเงินที่ นำมาใช้จ่ายในการจัดเก็บสินค้าเป็นเงินกู้หรือเงินของเจ้าของธุรกิจเอง โดยหากเป็นเงินกู้ก็จะ ใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ แต่หากเป็นเงินของเจ้าของธุรกิจเองก็จะใช้อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก เป็น ต้น

ค้นทุนกรณีสินค้าขาดมือ (Stock Out Cost Or Shortage Cost) หมายถึง
 ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการเสียโอกาสที่จะได้กำไรจากการขายสินค้านั้น รวมถึงการเสียชื่อเสียง

ภาพลักษณ์ของธุรกิจ และความน่าเชื่อถือของธุรกิจที่ต้องสูญเสียไปเนื่องจากไม่มีสินค้า พอที่จะตอบสนองความต้องการของลูกค้า สามารถคำนวณได้จากปริมาณสินค้าขาดมือ × ต้นทุนค่าเสียโอกาส โดยต้นทุนค่าเสียโอกาสได้จากกำไรต่อหน่วยของสินค้าบวกกับค่าใช้จ่าย ในส่วนชื่อเสียงที่เสียไป ซึ่งในส่วนนี้จะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับธุรกิจว่าให้ความสำคัญเพียงใดกับ การเกิดสินค้าขาดมือ หรือกิจการมีคู่แข่งมากน้อยเพียงใด

การใช้ตัวแบบสินค้าคงคลังช่วยในการตัดสินใจ

สุระพรรณ์ จุลสุวรรณ์ (2550, หน้า 134) ตัวแบบสินค้าคงคลังเป็นเครื่องมือที่ใช้ช่วย ในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการสั่งซื้อสินค้าโดยมีเป้าหมายสูงสุดของหน่วย ธุรกิจคือ ต้องการให้เสียต้นทุนน้อยที่สุดและประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจมีดังนี้

 ควรสั่งซื้อสินค้าเป็นจำนวนครั้งละเท่าไร มีความถี่ในการสั่งซื้อโดยในปีหนึ่งๆควร สั่งซื้อสินค้านั้น ๆ กี่ครั้ง การสั่งซื้อแต่ละครั้งควรห่างกันเท่าไร

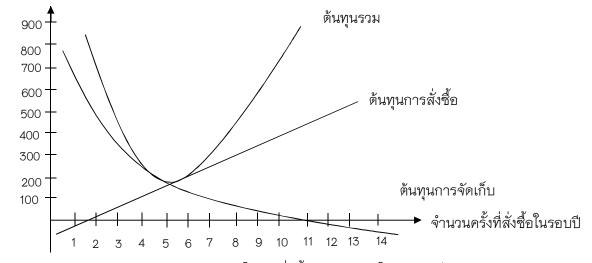
 ควรสั่งซื้อสินค้าวันไหนหรือเมื่อใด ควรรอให้สินค้าหมดจึงจะสั่งซื้อใหม่หรือรอให้ สินค้าเหลือระดับเท่าใดจึงจะสั่งซื้อ

- 3. ถ้ามีส่วนลดในการสั่งซื้อแต่มีเงื่อนไขควรจะตัดสินใจอย่างไร
- 4. ควรมีการสำรองเพื่อกันสินค้าขาดมือหรือไม่ด้วยจำนวนเท่าใด

สุทธิมา ชำนาญเวช (2557, หน้า 324) นอกจากนี้ยังมีการตัดสินใจในด้านอื่นๆที่ เกี่ยวกับสินค้าคงคลังอีกมากมาย เช่น วิธีการเลือกผู้ขายสินค้า วิธีการจัดเก็บสินค้า วิธีการ บันทึกรายการ การจัดหมวดหมู่สินค้า การตรวจนับสินค้า การตีราคาสินค้า การจัดระบบ สินค้า การควบคุมสินค้า เป็นต้น ซึ่งไม่ได้กล่าวรายละเอียดไว้ในบทนี้

ตัวแบบปริมาณการสั่งซื้อสินค้าที่ประหยัดที่สุด

ตัวแบบปริมาณการสั่งซื้อสินค้าที่ประหยัดที่สุด (Economic Order Quantity Model : EOQ Model) เป็นวิธีการที่รู้จักแพร่หลายกันมาเป็นเวลากว่า 80 ปี โดย EOQ Model เป็น แบบจำลองที่นำมาใช้เพื่อหาปริมาณสั่งซื้อที่เหมาะสมที่จะทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด โดย ส่วนใหญ่แล้วจะคิดเป็นต่อหนึ่งปี ซึ่งค่าใช้จ่ายในกรณีนี้จะประกอบด้วยสองส่วน คือ ค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อ และ ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ โดยค่าใช้จ่ายทั้งสองส่วนนี้จะมี ความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกันเสมอคือ หากในรอบปีสั่งซื้อน้อยครั้งจะเสียค่าใช้จ่ายในการ สั่งซื้อน้อยแต่จะเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บสูง เนื่องจากต้องจัดเก็บสินค้าเป็นจำนวนมาก ในทางกลับกันถ้าสั่งซื้อปีละหลายครั้งจะเสียค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อมากแต่จะเสียค่าใช้จ่ายใน การจัดเก็บน้อย เพราะจะเก็บสินค้าจำนวนน้อย สามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดัง ภาพประกอบ 8.1

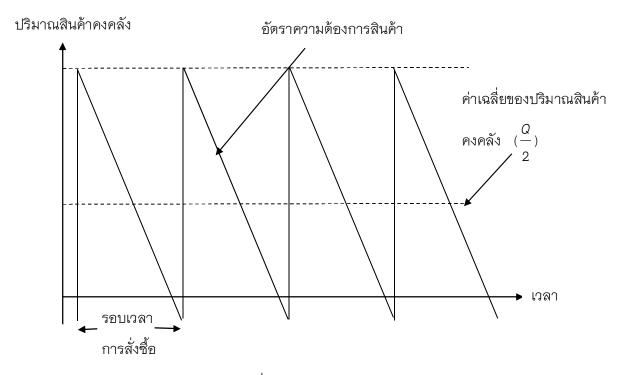

ภาพประกอบ 8.1 แสดงต้นทุนรวม ต้นทุนในการสั่งซื้อ และต้นทุนในการจัดเก็บ

โดยค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อคำนวณได้จากจำนวนครั้งในการสั่งซื้อในรอบปี คูณ กับ ค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อแต่ละครั้ง

ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บคำนวณได้จากจำนวนสินค้าที่จัดเก็บ คูณ กับค่าใช้จ่ายในการ จัดเก็บ

แต่เนื่องจากจำนวนสินค้าที่จัดเก็บในคลังสินค้าจะมีจำนวนไม่คงที่ นั่นคือ เมื่อมีการ ใช้สินค้าไประยะเวลาหนึ่ง จำนวนสินค้าจะลดลงเรื่อยๆดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้จำนวนสินค้าคง คลังเฉลี่ย ซึ่งมีจำนวนเท่ากับครึ่งหนึ่งของปริมาณสินค้าที่สั่งมาในแต่ละครั้ง ($rac{Q}{2}$) แสดงได้ ดังภาพประกอบ 8.2

ภาพประกอบ 8.2 แสดงสินค้าคงคลังเฉลี่ย

รุ่งรัตน์ ภิสัชเพ็ญ และ พรธิดา องค์คุณารักษ์ (2556, หน้า 215 – 217) กำหนด ตัวแปรต่างๆดังต่อไปนี้

- D = ความต้องการต่อปี
- K = ต้นทุนการสั่งซื้อต่อครั้ง
- H = ต้นทุนการเก็บสินค้าต่อหน่วยต่อปี
- Q = ปริมาณการสั่งซื้อต่อครั้ง
- Q*= ปริมาณการสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุดต่อครั้ง (EOQ)
- Tc = ต้นทุนรวมต่อปี
- P = ราคาต่อหน่วย

N = จำนวนรอบการสั่งซื้อ =
$$\frac{D}{Q}$$

T = รอบเวลาการสั่งซื้อ = $\frac{Q^*}{D}$
ดังนั้นแบบจำลองการคำนวณค่า EOQ ได้แก่ TC = PD+ $\frac{KD}{Q}$ + $\frac{D}{Q}$

นำตัวแปรต่างๆข้างต้นมาสร้างเป็นสูตรการคำนวณ โดยใช้หลักว่า ณ จุดที่มี ค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อเท่ากับค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาจะเป็นการสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุด ดังนี้

1.	ปริมาณการสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุดต่อครั้ง (Q*)	$=\sqrt{\frac{2KD}{h}}$
2.	ด้นทุนสินค้าต่อปี	= PD
3.	ด้นทุนการสั่งซื้อสินค้าต่อปี	$= \frac{KD}{Q^*}$
4.	ด้นทุนการเก็บรักษาสินค้าต่อปี	$= \frac{hQ^*}{2}$
5.	ต้นทุนรวมที่ต่ำที่สุด (Tc*)	= PD+ $\sqrt{2KDh}$
6.	เวลาที่ใช้สินค้าจากวันที่ได้รับสินค้าจนหมด (T)	$= \frac{Q^*}{D}$

ตัวอย่างที่ 8.1 บริษัทผลิตทีวีจอ LCD แห่งหนึ่ง ต้องการใช้หลอดภาพในการผลิตทีวีปีละ 10,000 หลอด ต้นทุนหลอดภาพราคา 400 บาท/หลอด ค่าเก็บรักษาคิดเป็น 5% ของ ต้นทุนของหลอดภาพ ค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อแต่ละครั้งเท่ากับ 360 บาท จงหาปริมาณการ สั่งซื้อที่ประหยัดที่สุด

วิธีทำ D = 10,000 หลอดต่อปี , P = 400 บาท/หลอด

K = 360
K = 360
EOQ, Q* =
$$\sqrt{\frac{2KD}{h}}$$

= $\sqrt{\frac{2 \times 360 \times 10,000}{20}}$
= $\sqrt{360,000}$
= 600 изи́ая

... ควรสั่งซื้อหลอดภาพทีวีจอ Lcd ครั้งละ 600 หลอด จึงจะทำให้ค่าใช้จ่ายรวม ต่ำที่สุด

โดยต้นทุนสินค้าต่อปี = PD = 400 × 10,000 = 4,000,000 บาท
ต้นทุนการสั่งซื้อต่อปี =
$$\frac{KD}{Q^*}$$

$$= \frac{360 \times 10,000}{600}$$

$$= \frac{3,600,000}{600}$$

$$= 6,000 \text{ UTM}$$
ต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าต่อปี = $\frac{hQ^*}{2} = \frac{20 \times 600}{2} = 6,000 \text{ UTM}$
ด้นทุนการสั่งซื้อต่อปี + ต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าต่อปี = 6,000 + 6,000 = 12,000 UTM
หรืออาจจะคำนวณจาก $\sqrt{2\text{KDh}} = \sqrt{2 \times 360 \times 10,000 \times 20}$
 $= \sqrt{144,000,000} = 12,000 \text{ UTM}$
ต้นทุนรวมที่ต่ำที่สุด (Tc*) = 4,000,000 + 6,000 + 6,000
 $= 4,012,000 \text{ UTM}$
เวลาที่ใช้สินค้าจากวันที่ได้รับสินค้าจนหมด (T) $= \frac{Q^*}{D} = \frac{600}{10,000} = 0.06 \text{ U}$
หรือ 0.06 × 12 = 0.72 เดือน

การสั่งซื้ออย่างประหยัดในกรณีมีส่วนลดตามปริมาณ

จากตัวอย่าง 8.1 ที่ผ่านมาเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับจำนวนและเวลาในการสั่งซื้อ สินค้าที่พิจารณาเพียงแค่ข้อมูลการดำเนินงานภายในบริษัทเท่านั้น แต่ในสถานการณ์จริง บางครั้งหากผู้ชายต้องการให้ผู้ประกอบการสั่งซื้อในจำนวนมากๆก็จะมีกลยุทธ์ล่อใจโดยการ ทำโปรโมชั่นเพื่อดึงดูดให้มีการสั่งซื้อจำนวนที่มากขึ้น ซึ่งกลยุทธ์ที่เสนออาจเป็นได้หลายด้าน แต่ในบทนี้จะขอนำเสนอเฉพาะข้อเสนอด้านราคาเท่านั้น โดยข้อเสนอของผู้ขายจะเป็นสิ่งที่ทำ ให้ผู้ซื้อต้องทำการวิเคราะห์ผลได้ผลเสียที่จะเกิดขึ้นตามมา เช่น ในกรณีที่ผู้ขายเสนอลดราคา สินค้าเพื่อซื้อในจำนวนเพิ่มขึ้นผลที่ตามมาคือ

- 1. การได้รับส่วนลด ทำให้ต้นทุนสินค้าราคาถูกลง
- 2. การสั่งซื้อปริมาณมาก ทำให้ต้นทุนการจัดเก็บสินค้าสูงขึ้น
- การสั่งซื้อปริมาณมาก ทำให้จำนวนครั้งของการซื้อลดลง รวมทั้งต้นทุนในการ สั่งซื้อลดลง

จากผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้ซื้อต้องทำการตัดสินใจ โดยการเปรียบเทียบผลของแต่ ละทางเลือกและตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เป็นประโยชน์สูงสุด **ตัวอย่างที่ 8.2** บริษัทแห่งหนึ่งซื้อสินค้า 10,000 ชิ้นต่อปี โดยผู้จัดส่งเสนอขายที่ราคา 15 บาทต่อชิ้น ถ้าสั่งซื้อน้อยกว่า 800 ชิ้น และราคา 12 บาทต่อชิ้น ถ้าสั่งซื้อมากกว่าหรือ เท่ากับ 800 ชิ้น จงคำนวณค่า EOQ ถ้าต้นทุนการสั่งซื้อ 40 บาทต่อครั้ง และต้นทุนการ เก็บรักษาคิดเป็น 30% ของราคาขายต่อชิ้นต่อปี

วิธีทำ EOQ ที่ 12 บาท EOQ₁₂ =
$$\sqrt{\frac{2 \times 40 \times 10,000}{0.3 \times 12}}$$

= $\sqrt{\frac{800,000}{3.6}} = \sqrt{222,222.22} = 471.04 \approx 471$
EOQ ที่ 15 บาท EOQ₁₅ = $\sqrt{\frac{2 \times 40 \times 10,000}{0.3 \times 15}}$

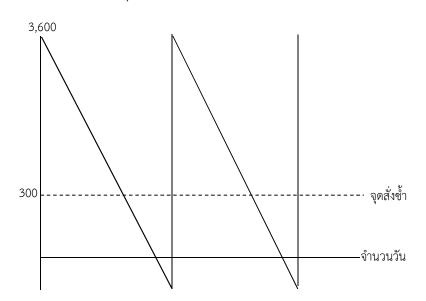
$$=\sqrt{\frac{800,000}{4.5}} = \sqrt{177,777.78} = 421.64 \approx 422$$

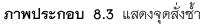
ค่า EOQ₁₂ เป็นไปไม่ได้ เนื่องจากต้องซื้อมากกว่า 800 ชิ้น แต่ EOQ₁₅ เป็นไปได้ คำนวณต้นทุนเมื่อสั่งซื้อ 422 ชิ้น (Tc₄₂₂) และที่เพดานราคาคือ 800 ชิ้น (Tc₈₀₀)

จาก TC = PD+
$$\frac{KD}{Q}$$
 + $\frac{hQ}{2}$
∴ TC₄₂₂ = 15×10,000+ $\frac{40 \times 10,000}{422}$ +0.3×15× $\frac{422}{2}$
= 150,000 + 947.867 + 949.5
= 151,897.367 บาท
TC₈₀₀ = 12×10,000+ $\frac{40 \times 10,000}{800}$ +0.3×15× $\frac{800}{2}$
= 120,000 + 500 + 1,800
= 122,300 บาท
ดังนั้นควรเลือกซื้อที่ 800 ชิ้น

ปริมาณการสั่งซื้อกรณีที่ต้องสำรองสินค้า

สุพรรณ์ จุลสุวรรณ์ (2550, หน้า 139) กล่าวว่า ในการสั่งซื้อสินค้าบางประเภท ต้องมีการขนส่ง เมื่อผู้สั่งซื้อสินค้าแล้วต้องใช้ระยะเวลาหนึ่งที่ผู้ขายส่งสินค้ามาให้ หรือ เรียกว่า เวลานำ (Lead Time) ในขณะที่รอนั้นสินค้าในคลังถูกใช้ไปเรื่อยๆ ดังนั้น ผู้ซื้อ จำเป็นต้องกันสินค้าไว้จำนวนหนึ่งเพื่อกันสินค้าขาดมือ หรือควรจะสั่งซื้อเมื่อสินค้าในคลัง เหลือเท่าไร จะเรียกจุดนี้ว่าจุดสั่งซ้ำ (Re – Order Point) เช่น กรณีขายสินค้าได้วันละ 50 หน่วย เวลานำเท่ากับ 6 วัน ดังนั้นควรสั่งซ้ำเมื่อสินค้าในคลังเหลือคงเหลือ 300 หน่วย (เพื่อเก็บไว้ขาย 6 วันๆละ 50 หน่วย) แสดงดังภาพประกอบ 8.3

จากตัวอย่างข้างต้นสรุปได้ว่าจะกันสินค้าไว้ในคลังจำนวนเท่ากับ 300 หน่วย เพื่อใช้ หรือขายในช่วงรอนำส่งสินค้า (6 วัน) หรือสั่งซ้ำเมื่อสินค้าอยู่ที่ระดับ 300 หน่วย แต่จะมี ปัญหาที่ตามมาก็คือในช่วง 6 วันที่รอสินค้า การซื้อสินค้าของลูกค้ามักจะไม่แน่นอนอาจจะ มาซื้อมากบ้างน้อยบ้าง ถ้ามาซื้อน้อยก็จะไม่เกิดสินค้าขาดมือ แต่หากลูกค้าต้องการซื้อ มากกว่าที่กันไว้ในคลังเมื่อไร ผู้ขายสินค้าจะเกิดปัญหาต้นทุนสินค้าขาดมือ ซึ่งถ้าต้องการ แก้ปัญหานี้ให้ได้ก็จำเป็นที่จะต้องสำรองสินค้าไว้อีกจำนวนหนึ่ง

สุทธิมา ชำนาญเวช (2557, หน้า 336) ดังนั้นปัญหาที่ตามมาก็คือ กิจการจะต้องมี การเตรียมสินค้าสำรองไว้เป็นจำนวนเท่าไรจึงจะเหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป ปัจจัยสำคัญ ที่ควรนำมาพิจารณาคือค่าใช้จ่าย 2 ประเภทที่เกี่ยวข้อง คือ ค่าใช้จ่ายจากการเกิดสินค้าไม่พอใช้ (Stock Out Cost) คือ ต้นทุนค่าเสีย โอกาสที่จะได้กำไรจากการขายสินค้าหรืออาจเป็นในรูปนามธรรม เช่น ภาพพจน์ ชื่อเสียง ความเชื่อมั่น เป็นต้น

2. ค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีสินค้าสำรองไว้ (Safety Stock Cost) ซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่าย ในการเก็บรักษานั่นเอง

โดยค่าใช้จ่ายทั้ง 2 ประเภทจะมีความสัมพันธ์ในทางกลับกัน คือ หาก สำรองสินค้ามาก ค่าใช้จ่ายจากการเกิดสินค้าไม่พอใช้จะน้อย แต่ค่าใช้จ่ายในการสำรองจะ สูงในขณะที่หากสำรองสินค้าน้อยค่าใช้จ่ายจากการเกิดสินค้าไม่พอใช้จะสูง แต่ค่าใช้จ่ายใน การจัดให้มีสินค้าสำรองไว้จะน้อย

ตัวอย่างที่ 8.3 สุทธิมา ชำนาญเวช (2557, หน้า 337) บริษัทแอดวานซ์ซิสเต็ม จำกัด คำนวณปริมาณสั่งซื้อประหยัดสุดในการซื้อชิ้นส่วน ข ที่ใช้ในการผลิตอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ จากห้างหุ้นส่วนจำกัดสยามการช่าง โดยควรสั่งซื้อปีละ 6 ครั้ง ในจำนวนครั้งละ 200 หน่วย หรือคิดเป็นมูลค่า 2,000 บาท เมื่อสั่งสินค้าไปแล้วจะต้องรอเป็นเวลา 5 วัน จึงจะ ได้รับสินค้า ถ้าอัตราความต้องการใช้ส่วนประกอบนี้โดยเฉลี่ยแล้ววันละ 4 หน่วย หมายความว่า ในระหว่างการรอสินค้าใหม่จะต้องมีความต้องการสินค้าโดยเฉลี่ยแล้ว 20 หน่วย และจากการเก็บข้อมูลการสั่งซื้อส่วนประกอบนี้ในอดีตเป็นจำนวน 20 ครั้ง พบว่า ความต้องการใช้ส่วนประกอบชนิดนี้ในระหว่างการรอสินค้าใหม่นั้นไม่คงที่ โดยจะมีความ ต้องการอยู่ในช่วง 15 – 35 หน่วยดังตาราง

ปริมาณความต้องการระหว่างการ	จำนวนครั้งที่เกิด	ความน่าจะเป็น
รอสินค้า (หน่วย)	(ครั้ง)	
15	2	0.10
20	12	0.60
25	3	0.15
30	2	0.10
35	1	0.05
รวม	20	1.00

จากตาราง พบว่า ในอดีตที่ผ่านมาในระหว่างการรอสินค้าใหม่นั้นเคยมีความต้องการ ส่วนประกอบนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (20 หน่วย) คือ ต้องการเพียง 15 หน่วย อยู่ 2 ครั้ง ซึ่ง ถึงแม้กิจการจะไม่มีสินค้าสำรองไว้เลยก็ไม่เกิดปัญหาสินค้าไม่พอใช้ หรือเมื่อความต้องการ เท่ากับความต้องการเฉลี่ยพอดี ก็จะไม่เกิดปัญหาสินค้าไม่พอใช้เช่นเดียวกัน แต่จะมีถึง 6 ครั้งที่เกิดความต้องการเกินความต้องการเฉลี่ย ในจำนวนนี้ 3 ครั้งมีความต้องการถึง 25 หน่วย มี 2 ครั้งที่ความต้องการใช้สินค้าสูงถึง 30 หน่วย และมีอยู่ 1 ครั้งที่ความต้องการ ใช้สินค้าสูงถึง 35 หน่วย ซึ่งถ้ากิจการไม่จัดสินค้าสำรองไว้เลยจะมีความน่าจะเป็นที่จะเกิด ปัญหาสินค้าไม่พอใช้เท่ากับ (0.15 + 0.10 + 0.05) = 0.30 ดังนั้นถ้าต้องการลดโอกาสที่จะ เกิดปัญหาสินค้าไม่พอใช้กิจการจะต้องมีสินค้าสำรองไว้จำนวนหนึ่ง

ถ้าไม่มีสินค้าสำรองไว้เลย ความน่าจะเป็นที่สินค้าจะไม่พอใช้ = (0.15 + 0.10 + 0.05)

- = 0.30
- ถ้ามีสินค้าสำรองไว้ 5 หน่วย ความน่าจะเป็นที่สินค้าจะไม่พอใช้ = (0.10 + 0.05) = 0.15

ถ้ามีสินค้าสำรองไว้ 10 หน่วย ความน่าจะเป็นที่สินค้าจะไม่พอใช้ = 0.05

ถ้ามีสินค้าสำรองไว้ 15 หน่วย ความน่าจะเป็นที่สินค้าจะไม่พอใช้ = 0

ถ้าบริษัทได้ทำการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการเกิดสินค้าไม่พอใช้ 1 หน่วย คิดเป็น 4 บาท และค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีสินค้าสำรองคิดเป็นหน่วยละ 1.50 บาท จะสามารถ คำนวณค่าใช้จ่ายในการเกิดสินค้าไม่พอใช้และค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีสินค้าสำรองไว้ของ ชิ้นส่วน ข ตลอดทั้งปีได้ดังนี้

จำนวนสินค้า	ความน่าจะเป็น	จำนวนที่ไม่	ค่าใช้จ่ายในการ	ค่าใช้จ่ายในการ
สำรอง (หน่วย)	ที่สินค้าจะไม่	พอใช้ (หน่วย)	เกิดสินค้าไม่	เกิดสินค้าไม่
	พอใช้		พอใช้*	พอใช้รวมทั้งปี
				(บาท)
0	0.15 เมื่อ	5	0.15×5×4×6	
	ต้องการสินค้า		= 18	
	25 หน่วย			60
	0.10 เมื่อ	10	0.10×10×4×6	
	ต้องการสินค้า		= 24	
	30 หน่วย			

วามน่าจะเป็น	จำนวนที่ไม่	ค่าใช้จ่ายในการ	ค่าใช้จ่ายในการ
าสินค้าจะไม่	พอใช้ (หน่วย)	เกิดสินค้าไม่	เกิดสินค้าไม่
พอใช้		พอใช้*	พอใช้รวมทั้งปี
			(บาท)
D5 เมื่อ	15	0.05×15×4×6	
งการสินค้า		= 18	
์ หน่วย			
10 เมื่อ	5	0.10×5×4×6	
งการสินค้า		= 12	
หน่วย			24
05 เมื่อ	10	0.05×10×4×6	
งการสินค้า		= 12	
์ หน่วย			
05 เมื่อ	5	0.05×5×4×6	6
งการสินค้า		= 6	
ั หน่วย			
	 ก็สินค้าจะไม่ พอใช้ 5 เมื่อ 5 เมื่อ 5 หน่วย 10 เมื่อ 10 เมื่อ<td>รัสนค้าจะไม่ พอใช้ (หน่วย) พอใช้ 25 เมื่อ 15 30 การสินค้า 5 หน่วย 10 เมื่อ 5 30 การสินค้า 5 เมื่อ 10 30 การสินค้า 5 เมื่อ 5 30 การสินค้า 5 เมื่อ 5 30 การสินค้า</td><td> ที่สินค้าจะไม่ พอใช้ (หน่วย) เกิดสินค้าไม่ พอใช้ พอใช้ พอใช้ 15 0.05×15×4×6 = 18 พน่วย 10 เมื่อ 5 0.10×5×4×6 = 12 พน่วย 10 เมื่อ 10 0.05×10×4×6 = 12 พน่วย 10 0.05×10×4×6 = 12 พน่วย 5 0.05×10×4×6 = 12 พน่วย 5 0.05×10×4×6 = 12 พน่วย 5 0.05×5×4×6 = 6 </td>	รัสนค้าจะไม่ พอใช้ (หน่วย) พอใช้ 25 เมื่อ 15 30 การสินค้า 5 หน่วย 10 เมื่อ 5 30 การสินค้า 5 เมื่อ 10 30 การสินค้า 5 เมื่อ 5 30 การสินค้า 5 เมื่อ 5 30 การสินค้า	 ที่สินค้าจะไม่ พอใช้ (หน่วย) เกิดสินค้าไม่ พอใช้ พอใช้ พอใช้ 15 0.05×15×4×6 = 18 พน่วย 10 เมื่อ 5 0.10×5×4×6 = 12 พน่วย 10 เมื่อ 10 0.05×10×4×6 = 12 พน่วย 10 0.05×10×4×6 = 12 พน่วย 5 0.05×10×4×6 = 12 พน่วย 5 0.05×10×4×6 = 12 พน่วย 5 0.05×5×4×6 = 6

* ค่าใช้จ่ายในการเกิดสินค้าไม่พอใช้ = ความน่าจะเป็นที่สินค้าจะไม่พอใช้ × จำนวนสินค้าที่

ไม่พอใช้ × ค่าใช้จ่ายสินค้าไม่พอใช้ต่อหน่วย ×

จำนวนครั้งที่สั่งซื้อต่อปี

คำนวณค่าใช้จ่ายรวม ดังนี้

จำนวนสินค้าสำรอง	ค่าใช้จ่ายในการเกิด	ค่าใช้จ่ายในการจัดให้มี	รวม (บาท)
(หน่วย)	สินค้าไม่พอใช้ (บาท)	สินค้าสำรอง (บาท)	
0	60	$0 \times 1.50 = 0$	60
5	24	5 × 1.50 = 7.50	31.50
10	6	10 × 1.50 = 15	21
15	0	15 × 1.50 = 22.50	22.50

จากตารางค่าใช้จ่ายรวมข้างต้น จำนวนสินค้าสำรองที่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายรวมต่ำที่สุด จะเป็นการกำหนดจำนวนสินค้าสำรองที่ดีที่สุด ตามตัวอย่างนี้ปรากฏว่าบริษัทควรจัดให้มี สินค้าสำรองไว้เป็นจำนวน 10 หน่วย จะมีค่าใช้จ่ายต่ำที่สุดคือ 21 บาท

เมื่อบริษัทตัดสินใจที่จะให้มีสินค้าสำรองจึงต้องมีการปรับปรุงการคำนวณจุดสั่งซื้อซ้ำ ใหม่ ดังนี้

นั่นคือ บริษัทควรดำเนินการสั่งซื้อสินค้าใหม่เมื่อระดับสินค้าในสต็อกลดลงเหลือ 30 หน่วย

ระบบควบคุมสินค้าคงคลัง (Inventory Control System)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (ม.ป.ป) ระบบควบคุมสินค้าคงคลังมีอยู่ 3 วิธี คือ

ระบบควบคุมสินค้าคงคลังอย่างต่อเนื่อง (Continuous Inventory System)
 เป็นระบบสินค้าคงคลังที่วิธีการลงบัญชีทุกครั้งที่มีการรับและจ่ายของทำให้บัญชี

คุมยอดแสดงยอดคงเหลือที่แท้จริงของสินค้าคงคลังอยู่เสมอ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการควบคุม สินค้าคงคลังรายการที่สำคัญที่ปล่อยให้ขาดมือไม่ได้ แต่ระบบนี้เป็นวิธีที่มีค่าใช้จ่ายด้านงาน เอกสารค่อนข้างสูง และต้องใช้พนักงานจำนวนมากจึงดูแลการรับจ่ายได้ทั่วถึง ในปัจจุบัน การนำเอาคอมพิวเตอร์เข้ามาประยุกต์ใช้กับงานสำนักงานและบัญชีสามารถช่วยแก้ปัญหาใน ข้อนี้ได้ โดยการใช้รหัสแท่ง (Bar Code) หรือรหัสสากลสำหรับผลิตภัณฑ์ (Universal Product Code หรือ Upc) ปิดบนสินค้าแล้วใช้เครื่องกราดสัญญาณเลเซอร์อ่านรหัส (Laser Scan) ซึ่งวิธีนี้นอกจากจะมีความถูกต้อง แม่นยำ และเที่ยงตรงแล้ว ยังสามารถใช้เป็น รากฐานข้อมูลการบริหารสินค้าคงคลังในกรณีอื่น เช่น การบริหารห่วงโซ่ของสินค้า (Supply Chain Management) ได้อีกด้วย ระบบสินค้าคงคลังเมื่อสิ้นงวด (Periodic Inventory System) เป็นระบบสินค้าคงคลังที่มีวิธีการลงบัญชีเฉพาะในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ เท่านั้น เช่น ตรวจนับ และลงบัญชีทุกปลายสัปดาห์ หรือ ปลายเดือนเมื่อของถูกเบิกไปก็จะมี การสั่งซื้อเข้ามาเติมให้เต็มระดับที่ตั้งไว้ ระบบนี้จะเหมาะสมกับสินค้าที่มีการสั่งซื้อ และเบิก ใช้เป็นช่วงเวลาที่แน่นอน เช่น ร้านขายหนังสือของมหาวิทยาลัยจะมีการสำรวจยอดหนังสือ เมื่อเทอมแล้วประมาณ 3 สัปดาห์ เพื่อดูว่าหนังสือในร้านและโกดังเหลือเท่าใด ยอดหนังสือ ที่ต้องเตรียมสำหรับเทอมหน้าจะเท่ากับยอดคงเหลือบวกกับจำนวนนักศึกษาที่ต้องลงทะเบียน โดยประมาณ เป็นต้น

3. ระบบการจำแนกสินค้าคงคลังเป็นหมวด เอบีซี (ABC Analysis) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (2560) กล่าวว่า ระบบ ABC Analysis

หมายถึง เทคนิคการจัดการสินค้าคงคลังโดยแบ่งตามลำดับชั้นความสำคัญออกเป็น 3 ชั้น คือ A,B และ C ดังนี้

สินค้าคงคลังกลุ่ม A หมายถึง กลุ่มที่เป็นสินค้าที่สำคัญมาก มูลค่าสูง (High Value) โดยทั่วไปจะมีสินค้าคงคลังอยู่ที่ 15 – 20% ของรายการสินค้าคง คลังทั้งหมดแต่มีมูลค่าอยู่ประมาณ 75 – 80% ของมูลค่าสินค้าคงคลังทั้งหมด ดังนั้นต้อง ได้รับการควบคุมอย่างเข้มงวดมากอาจจะมีการตรวจสอบทุกสัปดาห์

สินค้าคงคลังกลุ่ม B หมายถึง กลุ่มที่เป็นสินค้ามูลค่าปานกลาง (Middle Value) โดยทั่วไปสินค้าคงคลังประเภทนี้จะมีอยู่ประมาณ 30–40% ของรายการ สินค้าคงคลังทั้งหมด แต่มีมูลค่าอยู่ประมาณ 15% ของมูลค่าสินค้าคงคลังทั้งหมด ต้อง ได้รับการควบคุมสินค้าเข้มงวดปานกลางอาจจะมีการตรวจสอบทุกเดือน

สินค้าคงคลังกลุ่ม C หมายถึง กลุ่มสินค้าที่มีความสำคัญน้อย ที่สุด (Small Value) เป็นสินค้าที่มีราคาต่ำ โดยทั่วไปจะมีสินค้าคงคลังอยู่ที่ 50 – 60% ของรายการสินค้าคงคลังทั้งหมด แต่มีมูลค่าอยู่ประมาณ 5 – 10% ของมูลค่าคงคลังทั้งหมด การควบคุมอาจจะไม่เข้มงวด อาจจะมีการตรวจสอบทุกๆไตรมาสก็ได้

สามารถสรุปการแบ่งประเภทสินค้าคงคลังด้วยระบบ ABC ได้ดังตาราง 8.1

ตาราง	8.1	การแบ่งประเภทสินค้าคงคลังด้วยระบบ	Abc
-------	-----	-----------------------------------	-----

กลุ่มสินค้า	มูลค่าในการใช้ / สั่งซื้อ	ปริมาณสินค้าคงคลังทั้งหมด
A	75 – 80% แรกของมูลค่า	15 – 20%
В	15% ถัดมาของมูลค่า	30-40%
С	5 – 10% สุดท้ายของมูลค่า	50 - 60%

การวางแผนการควบคุมสินค้ากลุ่ม A ก็จะมีการวางแผนอย่างดีเยี่ยม เพราะมีราคา ต่อหน่วยของสินค้าสูง ผู้บริหารอุตสาหกรรมควรเอาใจใส่เป็นพิเศษ ในขณะที่สินค้า B จะมี การวางแผนควบคุมระดับปานกลางและควรเอาใจใส่พอสมควร และกลุ่ม C จะมีการ วางแผนควบคุมในระดับต่ำหรืออาจไม่ต้องให้ความสนใจมากนัก

ขั้นตอนการจัดลำดับความสำคัญด้วยระบบ ABC มีดังนี้

 จัดทำข้อมูลสินค้าคลังโดยมีรายละเอียดเป็นจำนวนที่สั่งซื้อต่อปี และราคาต่อหน่วยของ สินค้าคงคลังแต่ละชนิด

2. คำนวณหามูลค่าในการซื้อสินค้าคงคลังแต่ละชนิดที่หมุนเวียนในรอบปีนั้น

3. จัดเรียงลำดับข้อมูลตามลำดับของมูลค่าในการซื้อสินค้าคงคลังจากมากไปหาน้อย

 หาค่าเปอร์เซ็นต์ของจำนวนหน่วยสะสมในแต่ละชนิดของสินค้าคงคลัง จำนวนมูลค่าการ ซื้อสะสม

5. นำเอาค่าเปอร์เซ็นต์มาเขียนกราฟแล้วแบ่งชนิดของสินค้าคงคลังเป็นชนิด A ชนิด B และ ชนิด C ตามความเหมาะสม

ตัวอย่างที่ 8.4 สุทธิมา ชำนาญเวช (2557, หน้า 340 – 341) บริษัทอุตสาหกรรมไทย จำกัด มีรายการพัสดุคงคลัง 10 รายการ (รายการที่ 1 – 10) โดยมีข้อมูลปริมาณที่ ต้องการและราคาต่อหน่วย ดังนี้

รายการสินค้า	ความต้องการรายปี (หน่วย)	ราคา (บาท/หน่วย)
1	500	68
2	800	50
3	275	40
4	200	11
5	250	14
6	470	10

รายการสินค้า	ความต้องการรายปี (หน่วย)	ราคา (บาท/หน่วย)
7	250	22
8	950	2
9	200	5
10	100	12

คำนวณหามูลค่าของพัสดุแต่ละรายการ คำนวณเปอร์เซ็นต์ของมูลค่าแต่ละรายการ เมื่อเทียบกับยอดรวม ดังนี้

รายการสินค้า	ความต้องการ	ราคา (บาท/	มูลค่าสินค้า	% ของมูลค่ารวม
(1)	รายปี	หน่วย)	$(4) = (2) \times$	(5)
	(หน่วย)	(3)	(3)	
	(2)			
1	500	68	34,000	34,000
				10,500
2	800	50	40,000	38.10
3	275	40	11,000	10.48
4	200	11	2,200	2.10
5	250	14	3,500	3.33
6	470	10	4,700	4.48
7	250	22	5,500	5.24
8	950	2	1,900	1.81
9	200	5	1,000	0.95
10	100	12	1,200	1.14
	รวม		105,000	

เรียงลำดับเปอร์เซ็นต์ของมูลค่ารวมจากมากไปน้อย ดังนี้

รายการสินค้า	%ของมูลค่ารวม	%สะสม	กลุ่ม
2	38.10	38.10	А
1	32.38	70.48	А
3	10.48	80.96	В
7	5.24	86.20	В
6	4.48	90.67	В
5	3.33	94.00	С
4	2.10	96.10	С
8	1.81	97.91	С
10	1.14	99.05	С
9	0.95	100.00	С
รวม	100.00		

โดยทั่วไปแล้วจะจัดกลุ่มสินค้าโดยให้สินค้าที่มีมูลค่ารวมกันประมาณ 70% ของ มูลค่ารวมเป็นสินค้ากลุ่ม A คือกลุ่มที่มีมูลค่าความต้องการในหนึ่งปีสูง สมควรจะมีการดูแล เอาใจใส่จดบันทึกรายการเคลื่อนไหวอย่างละเอียด สามารถตรวจสอบยอดคงเหลือได้ ตลอดเวลา ซึ่งส่วนใหญ่แล้วรายการสินค้ากลุ่ม A จะมีจำนวนไม่มากนัก เช่น จากตัวอย่าง นี้จะมีสินค้าเพียง 2 รายการ คือ รายการที่ 2 และ 1 เป็นสินค้ากลุ่ม A มีมูลค่ารวมกัน ถึง 70.48% แต่มีจำนวนหน่วยรวมกันเพียง $\frac{(800+500)}{3,995} \times 100 = 32.541\%$ ของพัสดุคงคลัง ทั้งหมด

สินค้า B จะมีมูลค่ารวมกันประมาณ 20% ของมูลค่ารวม จากตัวอย่างนี้ ได้แก่ พัสดุคงคลังรายการที่ 3 , 7 , 6 มูลค่ารวมเท่ากับ 90.67 – 70.48 = 20.19% ของมูลค่า รวม และมีจำนวนหน่วยรวมกันเป็น $\frac{(275+250+470)}{3,995} \times 100 = 24.906\%$ ของจำนวนหน่วย พัสดุคงคลังทั้งหมด

สินค้า C จะมีมูลค่ารวมกันประมาณ 10% ของมูลค่ารวม จากตัวอย่างนี้ ได้แก่ พัสดุดงคลังรายการที่ 5 , 4 , 8 , 10 และ 9 มูลค่ารวมกันเพียง 9.33% ของมูลค่ารวม แต่

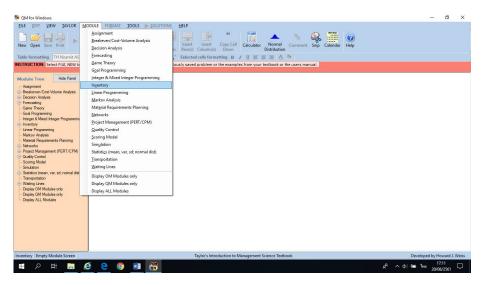
การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณปริมาณสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุดและการ จัดกลุ่มสินค้า

สุทธิมา ชำนาญเวช (2557, หน้า 342) กล่าวว่า การคำนวณปริมาณสั่งซื้อที่ ประหยัดที่สุดและการจัดกลุ่มสินค้าจะสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยในการคำนวณได้ เช่นเดียวกับตัวแบบเชิงปริมาณอื่นๆ ซึ่งแต่ละโปรแกรมก็จะมีตัวแบบย่อยที่แตกต่างกันออกไป แต่ในเอกสารคำสอนฉบับนี้จะขอกล่าวถึงเพียงโปรแกรม QM for Windows ซึ่งมีตัวแบบ ทั้งหมด 8 ตัวแบบ ดังนี้

- 1. Economic Order Quantity (EOQ) Model
- 2. Production Order Quantity Model
- 3. Back Order Inventory Model
- 4. Production With Backorder Model
- 5. Quantity Discount
- 6. ABC Analysis
- 7. Reorder Point (Normal Distribution)
- 8. Reorder Point (Discrete Distribution)

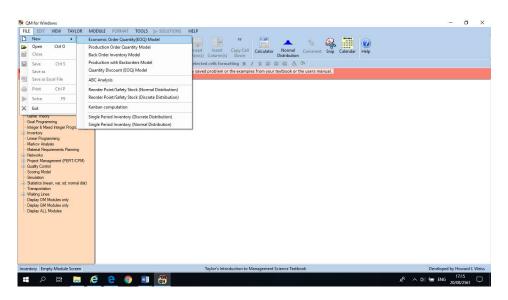
ตัวอย่างที่ 8.5 จากตัวอย่างที่ 8.1 บริษัทผลิตทีวีจอ LCD แห่งหนึ่ง ต้องการใช้ หลอดภาพในการผลิตทีวีปีละ 10,000 หลอด ต้นทุนหลอดภาพราคา 400 บาท/หลอด ค่า เก็บรักษาคิดเป็น 5% ของต้นทุนของหลอดภาพ ค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อแต่ละครั้งเท่ากับ 360 บาท จงหาปริมาณการสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุดใช้โปรแกรมสำเร็จรูป QM for Windows ในการคำนวณปริมาณสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เปิดโปรแกรม QM for Windows ในส่วนของ Module ให้เลือก Inventary ดังภาพประกอบ 8.4

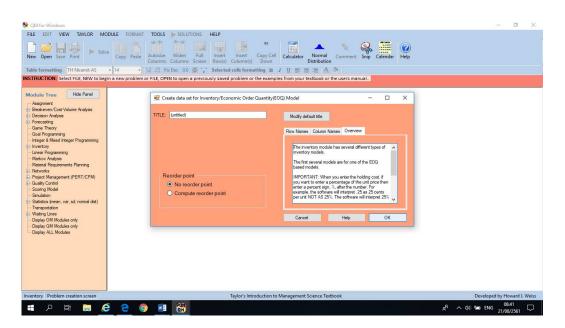
ภาพประกอบ 8.4 แสดงการเลือกมอดูล Inventary

ขั้นตอนที่ 2 จากขั้นตอนที่ 1 เปิดแฟ้มข้อมูลใหม่เลือก Economic Order Quantity (EOQ) Model ดังภาพประกอบ 8.5

ภาพประกอบ 8.5 แสดงการเลือกเมนู Economic Order Quantity (EOQ) Model

ข*ึ้นตอนที่ 3* จากขั้นตอนที่ 2 เมื่อเลือก Economic Order Quantity (EOQ) Model จะ ปรากฏดังภาพประกอบ 8.6

ภาพประกอบ 8.6 ผลลัพธ์จากการเลือกเมนู Economic Order Quantity (EOQ) Model *ขั้นตอนที่ 4* คลิก Ok จะปรากฏดังภาพประกอบ 8.7

QM for Windows - [Data] FILE EDIT VIEW TAYLOR MC	DDULE FORMAT TOOLS SOLUTIONS HELP					. — .	o ×
New Open Save Print	e Copy Paste Autosize Widen Full Insert	Insert Copy Cell Column(s) Down	Calculator Distribution	Norment Snip Calendar	() Help		
MyOMLab Paste From Copy Cell Pa		5 6 Open File b	Previous Next				
Table formatting TH Niramit AS	• 14 • 138 38 Fix Dec 0.0 🔘 ',' Select	And the second sec	Control of the second				
STRUCTION: Enter the value for the	unit cost. If the holding cost is expressed as a percentage	e then the unit cost must be	strictly positive. Any non-	negative value is permissible	£ -		
Assignment Breakeven/Cost-Volume Analysis Decision Analysis	Reorder point No reorder point Compute reorder point	Order Quantity (0=EOQ)					
- Forecasting	(untitled)						
Game Theory Goal Programming	Parameter	Value					
- Integer & Mixed Integer Programming - Inventory	Demand rate(D)	10000					
- Linear Programming - Markov Analysis	Setup/ordering cost(S)	360					
- Material Requirements Planning	Holding/carrying cost(H)	5%					
- Project Management (PERT/CPM) - Quality Control	Unit cost	400					
- Scoting Model - Simulation - Statistica (mean, var, sd; normal dist) - Transportation - Wating Lines - Display OM Modules only - Display OM Modules only - Display ALL Modules							
wentory/Economic Order Quantity(EOC	2) Model Data Screen	Taylor's Intr	oduction to Management S	cience Textbook		Developed by How	vard J. Weis
📲 २ 🛤 📜 🍝	2 C 💿 📧 🕅				A _R	へ d)) 🍋 ENG 09:2 21/08/3	

ภาพประกอบ 8.7 แสดงข้อมูลน้ำเข้า

Demand Rate	หมายถึง	ความต้องการสินค้า ในที่นี้ให้ใส่ 10,000
Setup/Ording	หมายถึง	ค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อสินค้าแต่ละครั้ง ในที่นี้ให้ใส่
		360

. ..

Holding / Carrying Cost หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษา ในที่นี้ให้ใส่ 5% Unit Cost หมายถึง ราคาสินค้าต่อหน่วย ในที่นี้ให้ใส่ 400

ในส่วนของ Order Quantity ใส่ 0 เนื่องจากโจทย์ไม่ได้กำหนดความต้องการในการ สั่งซื้อสินค้า

ขั้นตอนที่ 5 คลิกเลือก Solutions ผลลัพธ์จากโปรแกรมจะแสดงข้อมูลที่ป้อนเข้าทางด้าน ซ้ายและข้อมูลที่คำนวณได้ทางขวามือ ดังภาพประกอบ 8.8

PILE EDIT VIEW TAVLOR		mns Screen Row(s)	Insert Copy Cell Column(s) Down	nrment Snip Calendar	- Hep
Paste From Copy Cell P able formatting TH Niramit AS	aste/Copy Help Web Site		d cells formatting B I U ≡ ≡ ≡ ∆ ◊		
			rusing the SOLUTIONS menu in the Main Menu.		
Iodule tree Hide Panel Assignment Breakeven/Cost-Volume Analysis Decision Analysis	Reorder point No reorder point Compute reorder point		rder Quantity (0+EOQ)		
- Forecasting	(untitled) Solution				
-Game Theory -Goal Programming	Parameter	Value	Parameter	Value	
Integer & Mixed Integer Programming Inventory	Demand rate(D)	10000	Optimal order quantity (Q	•) 600	
Linear Programming Markov Analysis	Setup/ordering cost(S)	360	Maximum Inventory Level (Ima	x) 600	
Material Requirements Planning Networks	Holding/carrying cost(H)@5%	20	Average inventor	y 300	
Project Management (PERT/CPM) Quality Control Scoring Model	Unit cost	400	Orders per period(yea	r) 16.67	
Simulation Statistics (mean, var, sd; normal dist)			Annual Setup co	st 6000	
Transportation Waiting Lines			Annual Holding co	st 6000	
Display OM Modules only Display QM Modules only			Total Inventory (Holding + Setup) Co	st 12000	
Display ALL Modules			Unit costs (PE) 4000000	
entory/Economic Order Quantity(EO	Q) Model Solution Screen		Taylor's Introduction to Management Scie	ence Textbook	Developed by Howard J. W

ภาพประกอบ 8.8 ผลลัพธ์จากการคำนวณด้วยคำสั่ง Economic Order Quantity (EOQ)

Model

จากภาพประกอบ 8.8 สามารถอธิบายได้ดังนี้		
Optimal Order Quantity (Q*)	หมายถึง ปริมาณการสั่งซื้อสินค้าที่ประหยั	์ด
	ที่สุด (เหมาะสม) ในที่นี้เท่ากับ	
	600 หน่วย	
Maximum Inventory Lenel (Imax)	หมายถึง ปริมาณสินค้าที่สั่งซื้อต่อครั้ง	
	ในที่นี้เท่ากับ 600 หน่วย	
Average Inventory	หมายถึง สินค้าในคลังเฉลี่ย ในที่นี้เท่ากับ	
	300 หน่วย	
Orders Per Period (Year)	หมายถึง จำนวนครั้งที่สั่งซื้อใน 1 ปี ในที่	นี้
	เท่ากับ 16.67 ครั้ง	

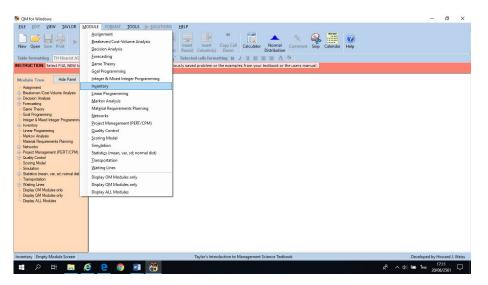
Annual Setup Cost	หมายถึง	ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อ สินค้าแต่ละครั้ง ในที่นี้เท่ากับ
		6,000 บาท
Annual Holding Cost	หมายถึง	ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการเก็บ รักษา ในที่นี้เท่ากับ 6,000 บาท
Total Inventory (Holding + Setup) Cost		ราคาสินค้า (ยอดรวมสินค้า) ในที่นี้เท่ากับ 12,000 บาท
Unit Costs (PD)		ยอดรวมราคาทั้งหมด (ค่าใช้จ่าย ทั้งหมดมารวมกัน) ในที่นี้เท่ากับ
		4,000,000 บาท

ตัวอย่างที่ 8.6 จากตัวอย่างที่ 8.4 บริษัทอุตสาหกรรมไทย จำกัด มีรายการพัสดุคงคลัง 10 รายการ (รายการที่ 1 – 10) โดยมีข้อมูลปริมาณที่ต้องการและราคาต่อหน่วย ดังนี้

รายการสินค้า	ความต้องการรายปี (หน่วย)	ราคา (บาท/หน่วย)
1	500	68
2	800	50
3	275	40
4	200	11
5	250	14
6	470	10
7	250	22
8	950	2
9	200	5
10	100	12

จัดกลุ่มสินค้าด้วย ABC Analysisโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป QM for Windows ดังนี้ *ขั้นตอนที่ 1* เปิดโปรแกรม QM for Windows ในส่วนของ Module ให้เลือก Inventary ดังภาพประกอบ 8.9

279

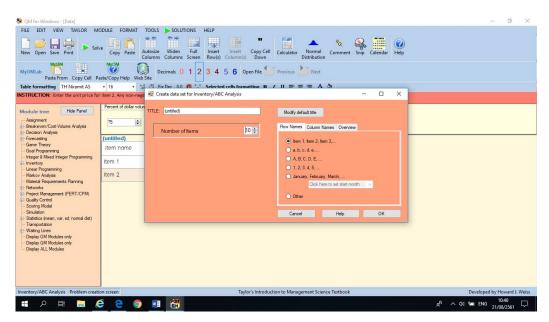
ภาพประกอบ 8.9 แสดงการเลือกมอดูล Inventary

ขั้นตอนที่ 2 จากขั้นตอนที่ 1 เปิดแฟ้มข้อมูลใหม่เลือก ABC Analysisดังภาพประกอบ 8.10

	EDIT VIEW TAYLOR	MODULE FORMAT TOOLS	JELP
	Vew	Economic Order Quantity(EOQ) Model Production Order Quantity Model Back Order Inventory Model Production wirst Backorders Model Quantity Discount (EOQ) Model ABC Analysis	ntert insert CopyCell Calculator Normal Comment Snip Calendar Help elected cells formatting B I U E E E A A zaved problem or the examples from your testbook or the users manual.
-	Print Ctrl P	Reorder Point/Safety Stock (Normal Distribution) Reorder Point/Safety Stock (Discrete Distribution)	
< E		Kanban computation Single Period Inventory (Discrete Distribution) Single Period Inventory (Normal Distribution)	
Matu Netvo Proje Qua Sco Simu Stat Trar Usp Disp Disp	kov Analysis etal Requirements Planning works et Management (PERT/CPM) ity Control atalosi nag Model Jakon tatos innen, var, sd. normal die sportation ting Lines sportation day OM Modules only Jay AL Modules only Jay AL Modules		

ภาพประกอบ 8.10 แสดงการเลือกเมนู ABC Analysis

ขั้นตอนที่ 3 จากขั้นตอนที่ 2 เมื่อเลือก ABC Analysis จะปรากฏดังภาพประกอบ 8.11 เนื่องจากมีสินค้า 10 ชนิด ดังนั้นในส่วนของ Number Of Items ให้ใส่ 10

ภาพประกอบ 8.11 ผลลัพธ์จากการเลือกเมนู ABC Analysis

ข*ึ้นตอนที่ 4* คลิก Ok จะปรากฏดังภาพประกอบ 8.12

QM for Windows - [Data] FILE EDIT VIEW TAYLOR M	DDULE FORMAT TOOLS > SOLUTIONS HELF			- Miller	- 0
New Open Save Print Solv	ve Copy Paste Autosize Widen Full Ins Columns Columns Screen Ro		Il Calculator Normal Distribution	Comment Snip Calendar	
MyOMLab Paste From Copy Cell Pa	aste/Copy Help Web Site Decimals 0 1 2 3	4 5 6 Open File	Previous 🎦 Next		
Table formatting TH Niramit AS	• 16 • 🐝 🐝 Fix Dec 0.0 🔘 ',' Sel	ected cells formatting B	/ ⊻ ≣ ≣ ≣ ▲	<u>ð</u>	
STRUCTION: Enter the unit price for	r item 10. Any non-negative value is permissible.				
Module tree Hide Panel	Percent of dollar volume accounted for by A items (0-99)	Percent of dollar volume ac	counted for by B items (0-99)		
Assignment Breakeven/Cost-Volume Analysis Decision Analysis	75	15			
- Forecasting	(untitled)				
- Game Theory - Goal Programming	Item name	Demand	Unit price		
- Integer & Mixed Integer Programming - Inventory	Item 1	500	68		
Linear Programming Markov Analysis Material Requirements Planning	Item 2	800	50		
- Networks	Item 3	275	40		
Project Management (PERT/CPM) Quality Control Scoring Model	Item 4	200	11		
- Simulation Statistics (mean, var. sd; normal dist)	Item 5	250	14		
Transportation Waiting Lines	Item 6	470	10		
Display OM Modules only Display QM Modules only	Item 7	250	22		
Display ALL Modules	Item 8	950	2		
	Item 9	200	5		
	Item 10	100	12		
ventory/ABC Analysis Data Screen		Taylor's Introduction	to Management Science Text	book	Developed by Howard J. We
🛯 P 🗄 🔚 🄇	🗧 🧧 🌍 📑 🕅				يرو ^R م ¢)) 📾 ENG 10:43 🗍

ภาพประกอบ 8.12 แสดงข้อมูลน้ำเข้า

ข*ึ้นตอนที่ 5* คลิกเลือก Solutions จะปรากฏผลลัพธ์ดังภาพประกอบ 8.13

QM for Windows - [QM for Windows FILE EDIT VIEW TAYLOR DIT VIEW TAYLOR New Open Save Print Edit Da	MODULE FO	RMAT TOOLS 🛃 SO	Full Insert Ir	sert Copy Cell Ca	Iculator Normal C	tomment Snip Calen	dar Help			0 > _ 8
MyOMLab Paste From Copy Cell Pa	Iste/Copy Help	Web Site	1 2 3 4 5	6 Open File b Pre	evious 🎦 Next					
Table formatting TH Niramit AS		• .00 .00 Fix Dec 0.0	Ø ',' Selected cells	s formatting B I	I = = = 🛓 👌					
NSTRUCTION: Click on Edit Data to re				711						
Module tree Hide Panel		volume accounted for by A		of dollar volume accounted	nor by Biltems (0-33)					
Assignment Breakeven/Cost-Volume Analysis	75	* *	15	0						
Decision Analysis Forecasting	(untitled) So	olution								
- Game Theory - Goal Programming	Item	Demand	Price	Dollar Volume	Percent of \$-Vol	Cumulty \$-vol %	Category			
Integer & Mixed Integer Programming Inventory	Item 2	800	50	40000	38.1	38.1	A			
Linear Programming Markov Analysis	Item 1	500	68	34000	32.38	70.48	A			
Material Requirements Planning Networks	Item 3	275	40	11000	10.48	80.95	A			
Project Management (PERT/CPM) Guality Control Scoring Model	Item 7	250	22	5500	5.24	86.19	В			
- Scong Model - Simulation - Statistics (mean, var, sd: normal dist)	Item 6	470	10	4700	4.48	90.67	В			
Transportation Waiting Lines	Item 5	250	14	3500	3.33	94	с			
- Display OM Modules only - Display QM Modules only	Item 4	200	11	2200	2.1	96.1	С			
Display ALL Modules	Item 8	950	2	1900	1.81	97.9	c			
	Item 10	100	12	1200	1.14	99.05	c			
	Teent to	100	12	1200	1.14	99.00	L C			
Inventory/ABC Analysis Solution Screer	1		Ta	ylor's Introduction to Ma	anagement Science Textb	ook		Devel	loped by Ho	ward J. Wei:
	3 2	o 🖬 🕅			- -			o ^R ∧ d)) (== 1	10-	46

ภาพประกอบ 8.13 ผลลัพธ์การจัดกลุ่มสินค้าโดยใช้โปรแกรม QM for Windows

บทสรุป

ในการสั่งซื้อสินค้าเพื่อมาขาย เพื่อผลิต หรือเพื่อใช้ในธุรกิจหนึ่งๆนั้นส่วนใหญ่แล้วจะ ไม่ได้มีการสั่งสินค้ามาในจำนวนที่พอดี ดังนั้นหากสั่งสินค้ามามากเกินไปก็จะเกิดต้นทุนในการ จัดเก็บ แต่หากมีการสั่งสินค้าน้อยเกินไปก็อาจจะเกิดปัญหาสินค้าขาดแคลนไม่เพียงพอ สูญเสียโอกาสในการขายสินค้าให้กับลูกค้าและอาจเป็นการเปิดช่องทางให้กับคู่แข่งทำให้ต้อง เสียลูกค้าไปได้ ตัวแบบสินค้าคงคลัง จึงเป็นเทคนิคการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่จะช่วยให้ ผู้ประกอบการสามารถทราบได้ว่า ควรสั่งซื้อสินค้าเป็นจำนวนครั้งละเท่าไร มีความถี่ในการ สั่งซื้อโดยในปีหนึ่งๆควรสั่งซื้อสินค้านั้น ๆ กี่ครั้ง การสั่งซื้อแต่ละครั้งควรท่างกันเท่าไร ควร สั่งซื้อโลนค้าวันไหนหรือเมื่อใด ควรรอให้สินค้าหมดจึงจะสั่งซื้อใหม่หรือรอให้สินค้าเหลือระดับ เท่าใดจึงจะสั่งซื้อ ถ้ามีส่วนลดในการสั่งซื้อแต่มีเงื่อนไขควรจะตัดสินใจอย่างไร รวมทั้งควรมี การสำรองเพื่อกันสินค้าขาดมือหรือไม่ด้วยจำนวนเท่าใด

คำถามท้ายบท

 ร้านถ่ายเอกสารแห่งหนึ่ง ต้องการสั่งซื้อกระดาษสำหรับถ่ายเอกสาร โดยทางร้านมีความ ต้องการ (D) ใช้เอกสาร 7,500 รีมต่อปี ค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อกระดาษแต่ละครั้ง (O) 100 บาท ค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสินค้า (C) 10 บาท/หน่วย/ปี ต้องการทราบว่าจะสั่งซื้อกระดาษ อย่างไรให้ประหยัดที่สุด

 2. บริษัทสารินทร์อุตสาหกรรม จำกัด เป็นบริษัทผู้ผลิตตู้ไมโครเวฟ โดยสั่งซื้อแผงหน้าปัดตู้ ไมโครเวฟจากบริษัทไทยรุ่งเรือง จำกัด บริษัทประมาณว่าปีหนึ่งๆจะมีความต้องการแผง หน้าปัดนี้เป็นจำนวน 10,000 อัน และมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสั่งซื้อชิ้นส่วนนี้ประมาณครั้งละ
 25 บาท บริษัทมีนโยบายในการคิดต้นทุนการเก็บรักษาพัสดุคงคลังประเภทนี้เป็น 20% ของ มูลค่าพัสดุตงคลังเฉลี่ย ถ้าขณะนี้บริษัทไทยรุ่งเรือง จำกัด ขายแผงหน้าปัดในราคาอันละ
 62.50 บาท

- ก. บริษัทควรสั่งซื้อแผงหน้าปัดนี้ครั้งละกี่อันจึงจะประหยัดที่สุด
- ข. บริษัทควรสั่งซื้อชิ้นส่วนนี้ปีละกี่ครั้ง
- ค. ให้นักศึกษาคำนวณค่าใช้จ่ายรวมทั้งปีของชิ้นส่วนนี้

 จากรายละเอียดของสินค้ารายการหนึ่งของบริษัทสมใจ จำกัด ดังต่อไปนี้ จงคำนวณจุด สั่งซื้อซ้ำ

ปริมาณสั่งซื้อประหยัดที่สุด	10 ครั้ง/ปี
อัตราการใช้	4 หน่วย/วัน
ช่วงเวลาน้ำ	25 วัน
ด้นทุนการเก็บรักษาสินค้า	5 บาท/หน่วย/ปี
ต้นทุนการเกิดสินค้าขาดมือ	10 บาท/หน่วย

ความต้องการระหว่างการรอสินค้า	ความน่าจะเป็น
25	0.05
50	0.10
75	0.15
100	0.25
125	0.20

ความต้องการระหว่างการรอสินค้า	ความน่าจะเป็น
150	0.15
175	0.10

 โรงงานบุรีรัมย์ไหมไทยเป็นโรงงานที่ผลิตชุดผ้าไหมสำเร็จรูป โดยแต่ละปีจะใช้ผ้าไหมเป็น จำนวน 3,500 หลา โดยสั่งซื้อจากกลุ่มแม่บ้านในเขตภาคอีสานในราคาเฉลี่ยหลาละ 200 บาท ค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อผ้าไหมคิดเป็นครั้งละ 350 บาท ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการเก็บ รักษาผ้าคิดเป็นร้อยละ 20 ของมูลค่าสินค้าคงคลังเฉลี่ย จงหาว่า

- ก. โรงงานควรสั่งซื้อผ้าไหมครั้งละกี่หลาจึงจะประหยัดที่สุด
- ข. โรงงานควรสั่งซื้อผ้าไหมปีละกี่ครั้ง
- คำนวณค่าใช้จ่ายรวมทั้งปีของการใช้ผ้าไหม

 รวมแพทย์โพลีคลินิกทำการสั่งซื้อยาจากบริษัทโอสถสภา โดยทางบริษัทเสนอราคาให้ พิจารณาดังนี้

จำนวนที่สั่งซื้อ (ขวด)	ราคาขวดละ (บาท)
1 – 599	12.00
600 - 1,199	11.50
1,200 – 1,799	11.10
1,800 ขึ้นไป	11.00

รวมแพทย์โพลีคลินิกทำการรวบรวมค่าใช้จ่ายต่างๆในการสั่งซื้อยาชนิดนี้ ได้ผลว่าใน การสั่งซื้อแต่ละครั้งคิดเป็นค่าใช้จ่าย 16 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาพัสดุคงคลัง เป็น 20% ของมูลค่าพัสดุคงคลังเฉลี่ย ถ้าประมาณว่าความต้องการยาชนิดนี้เป็น 2,200 ขวดต่อปี รวมแพทย์โพลีคลินิกควรสั่งซื้อยาชนิดนี้อย่างไร

6. บริษัทจำหน่ายอุปกรณ์ไฟฟ้าแห่งหนึ่ง กำลังพิจารณาทบทวนการสั่งซื้อสินค้ารายการหนึ่ง ซึ่งมีอัตราการใช้เฉลี่ยวันละ 17 หน่วย ในระยะหลังเกิดปัญหาสินค้าขาดสต็อกบ่อยๆ เป็น เหตุให้เสียโอกาสที่จะได้รับกำไรจากการขายสินค้านี้ และเสียภาพพจน์ของบริษัท คิดเป็น ค่าเสียหายรวมหน่วยละ 40 บาท บริษัทใช้นโยบายปริมาณการสั่งซื้อสินค้าที่ประหยัดที่สุด โดยสั่งซื้อปีละ 10 ครั้ง และต้องรอเป็นเวลา 5 วันกว่าจะได้รับสินค้า ต้นทุนการเก็บรักษา คิดเป็นหน่วยละ 25 บาทต่อปี ข้อมูลความต้องการสินค้าในอดีตที่ผ่านมาแสดงในตาราง ต่อไปนี้

ความต้องการระหว่างการรอสินค้า	ความน่าจะเป็น
75	0.10
85	0.40
95	0.25
105	0.15
115	0.10

บริษัทจำหน่ายอุปกรณ์ไฟฟ้าแห่งนี้ ควรสั่งซื้อสินค้าชนิดนี้อย่างไร

 ตัวแทนจำหน่ายยางรถยนต์ประมาณการว่าในปีหน้าจะมีความต้องการยางเรเดียลชนิดหนึ่ง จำนวน 9600 เส้น ถ้ามูลค่าของยางที่สั่งมาจำหน่ายคิดเป็นเส้นละ 1000 บาท ต้นทุนการเก็บ รักษาคิดเป็น 16 % ของต้นทุนสินค้าคงคลังและค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อแต่ละครั้งเท่ากับ 750 บาท ตัวแทนจำหน่ายแห่งนี้เปิดจำหน่าย 288 วัน/ปี

- ก. จงหาปริมาณสั่งซื้อที่ประหยัด EOQ
- ข. จงคำนวณจำนวนครั้งในการสั่งซื้อต่อปี
- ค. ช่วงเวลาห่างของการสั่งซื้อเป็นเท่าใด

 ปริษัทประกอบเครื่องรับโทรทัศน์แห่งหนึ่ง มีกำลังการผลิตปีละ 3600 เครื่องโดยสั่งซื้อ หลอดภาพจากบริษัทผู้ผลิตหลอดภาพ ค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาหลอดภาพที่เป็นสินค้าคงคลัง คิดเป็นเงิน 130 บาท/หลอดภาพ/ปี ต้นทุนในการสั่งซื้อหลอดภาพมีค่าเท่ากับ 310 บาท/ครั้ง จงหาปริมาณการสั่งซื้อที่ประหยัด จำนวนครั้งในการสั่งซื้อ/ปี และต้นทุนรวมของการเก็บ สินค้าคงคลัง/ปี

รายการ	รหัสสินค้า	ราคาต่อหน่วย (บาท)	ความต้องการ (หน่วย)
1	Xt3	9.75	1,000
2	G28	4.50	1,200
3	C003	1.15	3,000
4	Pn4	62.40	560
5	Dy2	2.00	1,350
6	Sw01	8.20	615
7	Rt66	3.75	2,200

ผู้บริหารของบริษัทแห่งหนึ่งต้องการจัดลำดับความสำคัญให้แก่พัสดุคงคลังที่มีอยู่ 12
 รายการ โดยมีรายละเอียด ราคา และความต้องการสินค้าแต่ละชนิดดังนี้

รายการ	รหัสสินค้า	ราคาต่อหน่วย (บาท)	ความต้องการ (หน่วย)
8	7lp	12.80	800
9	Aku5	10.25	1,080
10	Tp08	0.50	6,000
11	C116	1.50	1,000
12	Pj279	7.25	240

จงใช้การวิเคราะห์เอบีซีจัดกลุ่มสินค้าข้างต้น

10. จากรายการสินค้าของบริษัทแห่งหนึ่งดังนี้

ลำดับ	รายการ	จำนวนที่ใช้ต่อปี (ชิ้น)	ราคาต่อหน่วย (บาท)
1	Dd	1,000	80
2	Ee	800	154
3	Ff	2,000	18
4	Gg	350	40
5	Hh	1,000	14
6	Jj	600	15
7	Kk	2,000	0.5
8	LI	100	10.5
9	Mm	50	13.75
10	Nn	250	0.4

จงใช้การวิเคราะห์เอบีซีจัดกลุ่มสินค้าข้างต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2560). **ABC Analysis.** สืบค้นเมื่อ 31 กรกฎาคม 2561, จาก http://bsid.dip.go.th/category/sale – maketing/sm–ABC Analysis.
- วินัย พุทธกูล. (2551). **การวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการจัดการทางธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมพล ทุ่งหว้า. (2544). **การวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุระพรรณ์ จุลสุวรรณ์. (2550). **ตัวแบบสินค้าคงคลัง**. สืบค้นเมื่อ 26 มิถุนายน 2561, จาก http://oservice.skru.ac.th/ebookft/626/chapter_7.pdf.
- สุทธิมา ชำนาญเวช. (2557). **การวิจัยดำเนินงาน.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี การพิมพ์ จำกัด.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, มหาวิทยาลัย. (ม.ป.ป.) **ระบบสินค้าคงคลัง**. สืบค้นเมื่อ 26 มิถุนายน 2561, จาก http://bc.crru.ac.th/downloads/บทที่%206%20 โปรแกรม ประยุกต์ด้านสินค้าคงคลัง.pdf.
- รุ่งรัตน์ พิสัชเพ็ญ และพรธิภา องค์คุณารักษ์. (2556). **การวิจัยดำเนินงาน.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท วี.พริ้นท์ (1991) จำกัด.
- ไอยเรศ ลิบลับ. (2543). **การวิเคราะห์เชิงปริมาณ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สินธนา ก๊อปปี้ เซ็นเตอร์.
- Anderson, David, R., Sweenwy, Dennis, J.& Williams, Thomas, A. (2003). An introduction to management science : quantitative approaches to decision making.
- Render, B., Stair Jr., R. M., & Hanna, M. E. (2011). **Quantitative Analysis for** Management. 11th ed. New Jersey Hall.